

שמה אותן לעצמה לא עשתה ולא כלום, כיון דאמרי לה: "מאן שם לך", ממי קבלת מכירה זו?! הרי לא מבית דין ולא מן היתומין קבלת, לפיכך לא יצא הקרקע מרשות היתומים.⁽⁷⁾

כי האי דהווא גברא, דאפקידו גביה כיסתא דיתמי [וכפי שהיה מעשה באדם שהפקידו בידיו מספוא⁽⁸⁾ של יתומים], על מנת שימכרנו לאחרים. [לפי הר"ן ב"מ לב א].

אזל הלך הנפקד ושמה לנפשיה קנה את המספוא לעצמו בארבע מאה זוזי [בארבע מאות זוז].

לאחר מכן **אייקר** [התייקר] הכיסתא וקם בשית מאה [התייקר המספוא והיה שוה שש מאות זוז].

אתא הנפקד לקמיה דרבי אמי, אמר ליה רבי אמי: מאן שם לך?!

והלכתא: אלמנה צריכה שבועה, ואינה צריכה הכרזה.

מתניתין:

אלמנה שהיתה כתובתה מאתים, ומכרה קרקע של יתומים הוזה מנה, במאתים זוז.

או שהיתה הקרקע שוה מאתים זוז, ומכרה אותה במנה —

הרי זו נתקבלה כתובתה. ואפילו כשקבלה פחות מכתובתה, מפני שאנו אומרים לה: את הוא שהפסדת!

אבל אם היתה כתובתה מנה,⁽⁹⁾ ומכרה מקרקע היתומים בבת אחת שוה מנה ודינר — שהוא יותר מהחוב המגיע לה — **במנה —**

הדיוטות לקחה, חיישינן שמא כיון דלעצמה הוא לא דקדקו יפה בשומתם.

ולשון התוספות הוא: "מאן שם לך, כלומר: מי החזיקך באלו הנכסים, שאין לך אדם שיכול לזכות בקרקע חבירו אם לא יחזיקוהו בה בית דין, אבל הא לא קאמר שומא ממש, דאף על גב דליכא בית דין מומחין, בית דין הדיוטות מיהא איכא".

8. רש"י בפירוש ראשון.

9. לאו דוקא מנה, והוא הדין אם היתה כתובתה מאתים, ומכרה שוה מאתים ודינר במאתים.

וכן לאו דוקא אם מכרה שוה מנה "ודינר" במנה, אלא אפילו בטעות כל שהיא, מכרה בטל, וכמבואר ברש"י לקמן קא א, וברא"ש שם סימן יז.

והרמ"א שהקשו, הרי אף שומא של בית דין קיימא לן שיכולים להחזיר ד"שומא הדר" כמבואר בבבא מציעא פרק ג.

7. לשון רש"י הוא: "ממי קבלת מכירה זו לא מבית דין ולא מיתומין, לפיכך לא יצא הקרקע מרשות היתומים, אבל היכא דשמת לאחרני נפק מרשות היורשין, שהרי נתנו לה חכמים רשות".

וכתב הריטב"א על פירושו של רש"י: "ולפירוש זה, בעל הבית שעשה שליח למכור לו קרקע אפילו בדמים ידועים [כמו כאן שהיא מוכרת על פי בית דין הדיוטות השמים את הקרקע] אינו יכול ליקח לעצמו, דאמרינן מאן זבין לך, שאין אדם מוכר לעצמו; ולישנא ד"מאן שם לך" לא אתיא שפיר ללהאי פירושא".

"והגאונים ז"ל פירושו: מאן שם לך, שמא לא דקדקת יפה בשומא, אף על פי שבבית דין